

A SZERKESZTŐK ELŐSZAVA

A János-evangélium és a hozzá kapcsolódó levélirodalom egy-egy témájával foglalkozó kötetünk a zsidó hagyományok és a keresztény értelmezés határterületein mozog. Elősegíti az evangéliumban és a zsidó tradíciókban található közös hagyományok feltárását, tisztázza az irodalmi és történelmi összefüggéseket. A kötetben szereplő tanulmányok jól tükrözik, hogy keresztények és zsidók több éves kutatása eredményeként ma már nagyobb érzékenységgel és érdeklődéssel, valamint mélyebb megértéssel vagyunk a keresztény és rabbinikus írások intertextualitása iránt.

A negyedik evangéliumot már az ókorban spirituális evangéliumnak nevezte Alexandriai Kelemen, és talán ide nyúlnak vissza egyes írásmagyarázati iskolák szimbólumokra érzékeny mai olvasatai is. Az evangélium e sajátos jellemzője a történeti és kulturális háttérre vonatkozó tanulmányok témakifejtése során is érezhető és a tanulmányok szerzője által is képviselt marad.

Az *első* tanulmány, amely méltán nevezhető mérföldkőnek, a János-evangélium történelmi jellegével foglalkozik. Bámulatos módon tekinti át évtizedek biblikus kutatását, ennek során nemcsak a vonatkozó irodalmat vázolja, hanem a társadalomtudományok és a régészet eredményeit is bemutatja. A Jeruzsálemben élő francia biblikus kutató meglepően nagy számban gyűjtött össze és mutatott be olyan bizonyítékokat, amelyek a történetiség irányába mutatnak. A *második* tanulmány egy talán elhanyagolt, ugyanakkor figyelemre méltó témával foglalkozik: a Héber Biblia papi hagyományainak visszhangjaira mutat rá az evangélium szövegében. A *harmadik* tanulmány egy konferenciaelőadás írott, eddig publikálatlan anyaga, mely a János-evangélium egyik központi csodáját, a kenyérszaporítás elbeszélését elemzi az alexandriai bölcsességi irodalom, valamint a palesztin és hellenisztikus zsidó irodalom háttéréből. A *negyedik és ötödik* írást összekapcsolja egyfajta módszertani „bemutató”. A szerző a zsidó irodalomból kiindulva, saját „midrási módszerével”, vagy ahogy a Pápai Biblikus Bizottság egyik dokumentuma nevezi, a „zsidó hagyományok felől” értelmezi a negyedik evangélium két jelét, a

születéstől fogva vak meggyógyításának és Lázár életre keltésének epizódját. Magyarázatában rámutat, hogy az evangélium szerzője és az írásmű mögött álló közösség folyamatos és termékeny párbeszédet folytatott a zsinagógával. A *hatodik* tanulmány a jánosi iskola levéltudományába enged bepillantást, a kortárs zsidó liturgia nyomait veszi észre a levélben, illetve arról tanúskodik, hogy a zsidó világban gyökerező jánosi hagyomány nyit a pogány világ felé is.

A tanulmányok szerzője szinte minden írásában bámulatos olvasottsággal, széleskörű műveltségről tanúskodva, mennyiségekben és tartalmában gazdag szakirodalom bölcs feldolgozásával vall arról, hogy a Szentírás „zsidó olvasata” csak gazdagíthatja a keresztény exegézist, és egy új, szilárd, biblikus fundamentumról indít el egy új vallásközi párbeszédet a biblikus teológia akadémiai világában.

A kötetben szereplő tanulmányok finom érzékenységgel vezetnek be a jánosi irodalom eszmevilágába, lehetőséget adva arra, hogy a zsidó hagyományokkal, a keresztény értelmezésekkel megismerkedve valóban a Logosz bővületébe kerüljön minden – nem csupán a keresztény hit nézőpontja felől közelítő – érdeklődő olvasó.

Budapest, 2016. szeptember 30.
Szent Jeromos ünnepén

*Szatmári Györgyi
és Szabó Xavér OFM*